

Kabinet Kris Peeters

Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Kabinet Ingrid Lieten

Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding.

Kabinet Jo Vandeurzen

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

FLANDERS' CARE: BETERE ZORG DOOR INNOVATIE EN ONDERNEMERSCHAP

Vlaanderen in Actie is het ambitieuze toekomstproject van de Vlaamse Regering. Eén van de voornaamste pijlers van Vlaanderen in Actie is "Flanders' Care", het project voor innovatieve doorbraken in alle vormen van zorg. Verschillende beleidsmaatregelen van Flanders' Care zijn intussen klaar voor uitvoering in samenwerking met de zorgsector, de kennisinstellingen en de ondernemingswereld. Om de betrokkenheid van en aansturing door deze betrokkenen te verzekeren start Flanders' Care vandaag een zorgvernieuwingsplatform. Deze stuurgroep van Flanders' Care platform adviseert de bevoegde ministers. Voorzitter van de stuurgroep is Johan Hellings, CEO van de ziekenhuiskoepel Icuuro. Flanders' Care informeert vandaag de stakeholders over hoe de overheid met hen doorbraken wil verwezenlijken. Ten slotte is van vandaag af ook de website online: www.flanderscare.be.

Met Flanders' Care wil de Vlaamse Regering de revolutionaire medisch-technologische vooruitgang aanwenden in het voordeel van de patiënten en voor industriële vermarkting van Vlaamse innovatie. De missie van Flanders' Care is "op een aantoonbare wijze en door innovatie het aanbod van kwaliteitsvolle zorg verbeteren en verantwoord ondernemerschap in de zorgeconomie stimuleren."

Die innovatie moet het resultaat zijn van een kruisbestuiving tussen de zorgcentra, kenniscentra, beroepsbeoefenaars in de zorg en de bedrijfswereld. Die zijn allemaal vertegenwoordigd in het zorgvernieuwingsplatform. Flanders' Care moet een echte revolutie teweegbrengen in het zorgtechnologische aanbod en van Vlaanderen een internationaal gereputeerde innovatieve zorgregio maken.

Zorg in evolutie

Zoals elders in de Westerse wereld plaatst de demografische evolutie Vlaanderen voor een grote uitdaging. Tegen het jaar 2030 zal de Vlaamse bevolking voor meer dan 25 procent uit 65-plussers bestaan. Onder de oudere bevolking zelf vindt een veroudering plaats: de ouderen zijn almaar ouder, de groep van de hoogbejaarden (plus 80) neemt het sterkst in aantal toe. Volgens het Nationale Instituut voor de Statistiek beleeft Vlaanderen tegen 2050 een verdrievoudiging van het aantal 80- tot 100-jarigen en zelfs een vertienvoudiging van het aantal honderdjarigen. Het aandeel jonge mensen daalt en zal dalen. In de toekomst zal ongetwijfeld een beperkter aantal mensen beduidend meer lasten moeten dragen. De vergrijzing, de verzilvering, de ontgroening zijn nog maar begonnen.

Daarnaast biedt de technologische vooruitgang steeds meer mogelijkheden en ondergaat niet enkel de zorg en de geneeskunde een grote verandering, maar ook de patiënt evolueert. Mensen met een of andere beperking zoeken steeds meer aansluiting tot de maatschappij, de zorgvrager van morgen wil op een zinvolle manier aan de maatschappij participeren. Factoren zoals mobiliteit en sociale betrokkenheid winnen stelselmatig aan belang. In de zorg van de toekomst zal de patiënt centraal staan.

Deze vaststellingen betekenen een grote uitdaging en houden ook kansen in. Die kansen zijn er dankzij de technologie en ten bate van de mensen. Flanders' Care focust op domeinen in de zorg waar de Vlaamse overheid voor bevoegd is en het verschil kan maken, domeinen die in de toekomst aan belang winnen. Preventie en thuiszorg bijvoorbeeld.

Flanders' Care kiest voor een betere, trefzekere, preventieve gezondheidszorg en zet daarvoor assistieve technologie in, telegeneeskunde, zorg-ICT, translationele geneeskunde, en de nieuwste diagnostiek en medische beeldvorming. Het Vlaamse technologieaanbod kan hierop inspelen. Het heeft een enorm potentieel in de zorg dat voorlopig onderbenut wordt.

De aanpak

Totnogtoe nam de Vlaamse Regering in Flanders' Care maatregelen die innovatie en ondernemerschap in de zorg moeten faciliteren, en dit in alle stadia van innovatie, m.a.w. van het prille idee tot de internationale vermarkting van een product of dienst. De maatregelen vormen een samenhangend geheel dat de toenemende behoeftes die in de zorg ontstaan door middel van innovatie beter moet doen sporen met het aanbod commerciële producten en diensten. Dit is geen commercialisering van de zorg, het is een economische ontwikkeling ten behoeve van de zorg.

Flanders' Care volgt een systematiek van vier stadia: onderzoek en ontwikkeling, demonstratie, implementatie en internationale ontplooiing. Twee initiatieven die over deze verschillende stadia heen bestaan, zijn de inrichting van een **impulsloket** en het toekennen van **Flanders' Care label**.

Onderzoek en ontwikkeling moeten innovatie opleveren die morgen het verschil maakt en op langere termijn de competitiviteit van Vlaanderen aanvuurt. Hier moet het huwelijk gemaakt worden tussen wat de industrie in de aanbieding heeft en de applicaties waar de zorgsector nood aan heeft. Die match gebeurt in een innovatieplatform waar alle stakeholders elkaar treffen en oplossingen ontwikkelen die "care proof" zijn.

In het tweede stadium moet elk project een realiteitstoets doorstaan. De vraag is dan: wat is het effect van de innovatie op de doeltreffendheid, efficiëntie en veiligheid van de organisatie in een reële situatie. Pas als we daar gerust op kunnen zijn, is een ruimere toepassing overweegbaar. Om deze oefening naar impact van innovatie te stimuleren, worden zorgorganisaties naar de juiste overheidsinstanties toegeleid.

In het stadium van de toepassing brengen we het ondernemerschap naar een hoger niveau in de zorgsector door zaai kapitaal te injecteren. Ondernemers die bereid zijn om projecten op te zetten met deze sector zijn van vitaal belang voor de verspreiding van technologieën en de introductie ervan op de vrije markt. Hier is ook de beschikbaarheid van het juist opgeleide personeel aan de orde.

Alle inspanningen kunnen maar echt succesvol zijn als ze een internationale finaliteit hebben; De kwaliteit van zorg wordt internationaal gemeten. Daarenboven is voor vele toepassingen de lokale markt te gering om tot rendabele activiteiten te komen. Daarom is [internationalisering](#) een belangrijk criterium binnen Flanders' Care. In dat kader wordt een internationaal evenement gepland in 2014 dat Vlaamse organisaties in staat moet stellen hun aanbod internationaal te promoten onder de vlag van Flanders' Care.

De concrete maatregelen

De voorgestelde maatregelen hebben vandoen met innovatie, ondernemen en zorg. Daarnaast zijn er algemene maatregelen zoals het Impulsloket en het Flanders' Care label.

Impulsloket

Flanders' Care behelst een veelheid aan initiatieven in verschillende overheidsinstellingen. Daarom werd een impulsloket opgericht. Het impulsloket wijst zorginstellingen, kennisinstellingen en/of bedrijven de weg naar de juiste ondersteuning en wil op die manier het potentieel aan innovatie in de zorg dat vandaag nog onderbenut is efficiënter laten benutten. Voor de overheid betekent dit een intensieve samenwerking tussen ondermeer het Agentschap Ondernemen, het IWT en Flanders Investment and Trade. Het impulsloket wordt opengesteld op 1 oktober van dit jaar.

Flanders' Care label

Initiatieven of projecten die voldoen aan de criteria van Flanders' Care criteria kunnen een Flanders' Care label verwerven. Dit label is een waarmerk, het betekent dat een project een kwalitatieve meerwaarde heeft in de zorg en economisch potentieel heeft.

Het label moet ondernemers er toe aanzetten zich in te schrijven in de filosofie van Flanders' Care en zich te profileren als innoverend en ondernemend in de zorg.

INNOVATIE

Fundamenteel onderzoek: nanogeneeskunde

Door aan fundamenteel onderzoek te doen kan je op lange termijn internationaal het verschil maken. De Vlaamse regering wil dat Vlaanderen excelleert in nanogeneeskundig onderzoek. Dit onderzoek combineert nanotechnologie met biomedische inzichten en kan leiden tot nieuwe doorbraken op het vlak van bijvoorbeeld neuronelektronica. We willen vooral dat de wetenschappelijke en technologische inzichten omgezet worden in betere zorg. IMEC, de K.U.Leuven en het VIB werken samen aan het Vlaams Centrum voor Neuro-Elektronisch Onderzoek (NERF) dat baanbrekend onderzoek verricht. Door inzicht in de werking van het menselijk brein te verwerven, wil men op langere termijn hersenziekten als Alzheimer, Parkinson, Huntington diagnosticeren en therapieën ontwikkelen.

Translationeel onderzoek

Translationeel onderzoek slaat de brug tussen de zorgverlener aan het bed van de patiënt, de onderzoeker in het laboratorium en de ondernemer die de verworven kennis valoriseert in bruikbare technologieën en behandelingen. Zo zal bijvoorbeeld onderzoek op biologisch materiaal van patiënten leiden tot een betere diagnostiek en behandeling van diabetes of van kankers. Om translationeel onderzoek te stimuleren richtte de Vlaamse Regering al het Centrum voor Medische Innovatie op.

Daar komt nu nog een maatregel bovenop: de ondersteuning door het IWT van het translationeel biomedisch onderzoek is er voortaan ook voor preventieprojecten. Preventie is een grotendeels Vlaamse bevoegdheid. **Een goede samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen helpt opportuniteiten te benutten.**

Innovatief Aanbesteden

Innovatief Aanbesteden is een recent instrument dat via het IWT overheid en industrie motiveert om een innovatief aanbod te ontwikkelen voor publieke doeleinden. Een eerste initiatief in de zorg is een fors verbeterde oogscreening.

De techniek kwam tot stand in samenwerking met Kind & Gezin en heeft op het vlak van preventie een significante impact. Door vroegdetectie van een zogenaamd lui oog, vermijden we onder andere latere sociale handicaps.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid werkt intussen samen met de sector een tweede project uit voor ICT in de zorg.

Open Innovatieplatform

Samenwerking tussen de verschillende actoren (zorginstellingen, kennisinstellingen, bedrijven, overheid) is van cruciaal belang voor een efficiënte introductie van innovatie. De Vlaamse Regering wil met Flanders' Care een omgeving creëren waar de verschillende actoren elkaar ontmoeten om inzichten uit te wisselen. Dit veronderstelt een duidelijke visie op samenwerking en afspraken over de uitwisseling van informatie. Flanders' Care zal daarom een open innovatieplatform oprichten.

ONDERNEMEN

Zaai kapitaal voor de zorg

Ondernemers en kapitaal zijn schaars in de zorg. De Participatie Maatschappij Vlaanderen zal daarom zaai kapitaal ter beschikking stellen van start-ups en zeer jonge bedrijven die innovatieve producten en diensten willen aanbieden voor de zorg in Vlaanderen. In overleg met de zorgsector worden investeringen getoetst aan de criteria voor kwaliteit van zorg. Ook zorginstellingen kunnen van deze regeling gebruikmaken door te participeren in een commerciële entiteit. De overheid kiest in Flanders' Care voor een volwaardig fonds ten belope van €20 mio.

Incubatoren

Incubatoren hebben hun nut al bewezen in de ondersteuning van jonge bedrijven. Een dergelijke ondersteuning kan ook van nut zijn voor early stage projecten uit Flanders' Care. De projecten profiteren van de nabijheid van professioneel management en van andere bedrijven. Daarnaast biedt een incubator ondernemers visibiliteit in een nieuwe markt. Momenteel wordt deze mogelijkheid onderzocht.

Internationalisering

Flanders Investment and Trade stelt haar bestaande initiatieven ter beschikking van de zorgsector. Het informeert initiatiefnemers, levert service op maat aan bedrijven, ondersteunt initiatieven met exportcapaciteit en biedt specifieke steun aan ondernemingen die investeren in ontwikkelingslanden. Er zijn al twee concrete initiatieven die met de hulp van FIT Flanders' Care meer bekendheid zullen geven:

- a. Wereldwijd Week in september 2010: informatie over Flanders' Care als speerpuntsector in Vlaanderen
- b. Vlaamse Economische Vertegenwoordiging in het buitenland (VLEV's): Opname van het promoten van Flanders' Care in het takenpakket van de VLEV's

Internationaal evenement

In 2014 belegt de Vlaamse regering een internationaal evenement over technologie en zorg. Eerst moet het uitstalraam worden ingericht met het aanbod waarvoor de opportuniteiten op internationaal vlak het grootst zijn. Technologische speerpunt domeinen zijn in ieder geval assistieve technologie, zorg-ICT, telemedicine, diagnostiek, medische beeldvorming. Het evenement wordt een showcase voor de unieke competenties die Vlaanderen in zorg en gezondheidszorg kan voorleggen. De uiteindelijke commerciële exploitatie van innovaties is uiteraard een verantwoordelijkheid van de bedrijven. Vandaar dat hun betrokkenheid in elk stadium van het proces bijzonder belangrijk is. De Vlaamse regering wil hun overkoepelende organisaties en de vertegenwoordigers van de zorginstellingen winnen voor een snellere coördinatie en het integreren van Flanders' Care in hun eigen internationale strategie.

ZORG

Demonstratieprojecten

De doelstelling van een demonstratieproject is het aantonen van meerwaarde op het stuk van zorg en economische progressie. De innovatie die Flanders' Care op het oog heeft moet een hogere kwaliteit van zorg opleveren en uitzicht bieden op een uitrol in Vlaanderen en op internationale valorisatie. Dit betekent dat Flanders' Care de praktijknood van een zorginstelling als uitgangspunt neemt.

Ook effectmeting en benchmarking, en in vele gevallen partnering zijn van belang voor het creëren van kennis die vervolgens beschermd moet worden. De selectie en ondersteuning van demonstratieprojecten zal gebeuren met een call systeem. De eerste call wordt verwacht in december 2010.

Europese samenwerking

Europa bereidt de creatie voor van een netwerk van regio's voor assistieve technologie. Vlaanderen speelt hierin een bepalende rol.

Het netwerk wil het uitwisselen van ervaringen en ideeën over beleidsmaatregelen, benchmarking tussen de regio's en onderlinge synergieën faciliteren. Het wil wegen op het Europees beleid en tenslotte een structurele samenwerking verwezenlijken. We verwijzen in dit verband graag naar de belangrijke inbreng van het IWT.

Accreditatie

Met het oog op de internationale valorisatie van de kwaliteit van onze ziekenhuizen en in het licht van de te verwachten Europese Richtlijn over internationale patiëntenmobiliteit en patiëntenrechten, die de Europese Commissie op 8 juni 2010 principieel goedgekeurde, maakt Flanders' Care werk van een accreditering van ziekenhuizen in Vlaanderen. Ziekenhuizen kunnen vrijwillig akkoord een nieuw toezichtmodel voor de ziekenhuissector aannemen dat berust bij een synergie tussen de overheidsinspectie en externe (accreditatie)partners. In overleg met de sector en de agentschappen Zorg en Gezondheid en de Inspectie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin komen er activiteitenclusters die, op basis van vastgestelde kwaliteitsnormen, in aanmerking komen voor accreditatie door externe organisaties. Internationaal gevalideerde kwaliteitsindicatoren die opvolging toelaten van het resultaat van de geleverde intramurale zorg moeten toelaten de performantie van onze verzorgingsinstellingen te toetsen in een internationale context. De werkgroep die zich hierover zal buigen, start in september 2010.

Zorg om talent

Het laten aansluiten van zorgaanbod aan zorgvraag betekent een almaar grotere uitdaging voor de sector. De urgentie varieert volgens discipline en beroepsgroep. De grootste onevenwichten tussen vraag en aanbod zijn er voornamelijk voor verpleegkundigen, verzorgenden en medische disciplines zoals (kinder)psychiaters, urgentieartsen en over enkele jaren de huisartsen.

Essentiële elementen hierin zijn:

- nieuw talent aantrekken om de demografische evolutie en de stijgende zorgvraag te kunnen volgen of zorgen voor voldoende instroom via promotie, toeleiding en opleiding
- de aanwezige competenties maximaal benutten en het zorgaanbod afstemmen op de zorgnoden
- de uitstroom beperken door een retentiebeleid

Deze problematiek komt aan bod tijdens de Eerstelijnsgezondheidsconferentie (december 2010). Voor verpleegkundigen, zorgkundigen en verzorgenden verwijzen we naar kan de conceptnota '[Werk maken van werk in de zorgsector](#)' die u terugvindt op www.ministerjovandeurzen.be

Conclusie

Met Flanders' Care wil de Vlaamse regering resoluut inzetten op innovatie en ondernemen om de grote uitdagingen in de zorg tegemoet te komen. Het wil de kansen benutten die deze uitdagingen bieden. Dit moet niet enkel leiden tot een verwitting van de economie en een ondersteuning van het zorgsysteem, maar tot een beter leven van iedereen die nu of ooit van zorg gebruik maakt.

Luc DE SERANNO / Woordvoerder kabinet Kris Peeters / gsm: 0477 38 23 37

Robbie SCAUT / Woordvoerder kabinet Ingrid Lieten / gsm: 0476 32 73 54

Leo DE BOCK / Woordvoerder kabinet Jo Vandeurzen / gsm: 0475 92 42 89